

GD-016022

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination**March / April - 2019****BAOOC-604 : Gujarati : Paper-314/A****(‘પ્રિયજન’ - વિનેશ અંતાણી)****(Core) (CC)**

Time : Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ ‘નવલકથા’ સાહિત્ય સ્વરૂપનાં વ્યાવર્તક લક્ષણોનો વિગતે પરિચય આપો. ૧૪
અથવા
- ૧ ગુજરાતી સાહિત્યમાં નવલકથાની વિકાસરેખા ચર્ચો. ૧૪
- ૨ ‘પ્રિયજન’ નવલકથાનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
અથવા
- ૨ “ ‘પ્રિયજન’ નવલકથા માનવમનનાં અનલ ઊંડાણોને તાગે છે.” ૧૪
- આ વિધાનની યથાર્થતા તપાસો.
- ૩ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ બે) ૧૪
(૧) ‘પ્રિયજન’ શીર્ષકની યોગ્યતા
(૨) ‘પ્રિયજન’ નવલકથાની વસ્તુ-સંકલના
(૩) નિકેત અથવા ચારુનું પાત્રાલેખન
(૪) ‘પ્રિયજન’ નવલકથામાં લેખકની વર્ણનકલા.
- ૪ નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો આશરે ત્રીજા ભાગમાં સંક્ષેપ કરો : (કોઈ પણ બે) ૧૪
(અ) “ધર્મ એટલે સત્યની તાલાવેલી અને વિવેકી સમભાવ તેમજ એ બે તત્ત્વોની દોરવણી નીચે ઘડાતો જીવનવ્યવહાર પંડિત સુખલાલજીએ શાસ્ત્રો, પંડિતો, ગુરુઓ, તીર્થો, મંદિરો, ક્રિયાકાંડો, ઉપાસનાઓ વગેરેને ધર્મનો બાહ્ય દેહ કહ્યો છે. જ્યારે સત્ય, ભક્તિ, પ્રેમ, નિઃસ્વાર્થપણું, વિવેક, વિનય અને ઉદારતા વગેરે સદ્ગુણોને ધર્મનો આત્મા કહ્યો છે. જ્યાં ઉદારતા ન હોય ત્યાં સત્યશોધન કે નિઃસ્વાર્થપણાનો અવકાશ જ ક્યાં ? આથી હું એમ કહું છું કે ધર્મ એટલે ઉદારતા ઉદારતા સૌથી પહેલાં વિચારોની. વિચારોની ઉદારતા આવી એટલે સભ્યતા ભણી આપણે પહેલું પગલું માંડ્યું.”

- વાડીલાલ ડગલી

(બ) ‘સત્ય’ શબ્દ સત્માંથી છે. સત્ એટલે ‘હોવું’ ‘સત્ય’ તે ‘હોવાપણું’. સત્ય સિવાય બીજી કોઈ વસ્તુને હસ્તી જ નથી. પરમેશ્વરનું ખરું નામ જ ‘સત્’ અને ‘સત્ય’ છે. તેથી જ પરમેશ્વર ‘સત્ય’ છે, એમ કહેવા કરતાં ‘સત્ય’ એ જ પરમેશ્વર છે એમ કહેવું વધારે યોગ્ય છે. આપણું રાજ કર્તા વિના, સરદાર વિના ચાલતું નથી. તેથી પરમેશ્વર નામ વધારે પ્રચલિત છે અને રહેવાનું પણ વિચાર કરતાં તો ‘સત્’ કે ‘સત્ય’ એ જ ખરું નામ છે ને એ જ પૂર્ણ અર્થ સૂચવનારું છે. અને જ્યાં સત્ય છે ત્યાં જ્ઞાન-શુદ્ધ જ્ઞાન - છે જ. જ્યાં સત્ય નથી ત્યાં શુદ્ધ જ્ઞાન ન જ સંભવે. તેથી ઈશ્વર નામની સાથે ચિત્ત એટલે જ્ઞાન શબ્દ યોજાયો છે અને જ્યાં સત્ય જ્ઞાન છે, ત્યાં આનંદ જ હોય. શોક હોય જ નહિ સત્ય શાશ્વત છે તેથી આનંદ પણ શાશ્વત હોય. આથી જ ઈશ્વરને આપણે સચ્ચિદાનંદ નામે પણ ઓળખીએ છીએ.

- ગાંધીજી

(ક) સોનું એ શી ચીજ છે ? એ કાંઈ અનાજ નથી કે ખાઈને પેટ ભરાય; એ કંઈ ફૂલ નથી કે એના રસથી ધરાઈએ; એ કંઈ ઊન કે રેશમ નથી કે એનાં કપડાં બનાવી શરીરનું રક્ષણ કરીએ; એ કંઈ લાકડું કે લોઢું નથી કે એમાંથી નિત્યના વ્યવહારની અનેક વસ્તુઓ તૈયાર કરી લઈએ; અરે ! એ તમાકુ કે અફીણ પણ નથી કે જેના કેફમાં દુનિયાનું દુઃખ ભૂલી જઈએ. એ ઝેર પણ નથી કે જેને ખાઈને એક ભવમાંથી તો મુક્ત થઈ જઈએ.

છતાં એ ઝેર નથી એમ કેમ કહેવાય ? માણસના વ્યવહારમાં દાખલ થઈ એ પરસ્પર વિશ્વાસ, પ્રેમ અને આદર નષ્ટ કરે છે. માણસની ધર્મબુદ્ધિનો એ નાશ કરે છે. પવિત્રમાં પવિત્ર સંબંધ પણ એક ક્ષણમાં એ તોડે છે.

અને એ નશાની ચીજ નથી એમ કેમ કહેવાય ? એનો નશો તો માણસનું આખું જીવન બગાડી દે છે. મોટાં મોટાં રાષ્ટ્રોને એ સ્વાતંત્ર્યનાશક તેમજ અન્યાયમૂલક પ્રવૃત્તિમાં ઉતારે છે.

- કાકાસાહેબ કાલેલકર

(ડ) એક જિંદગીમાં દીકરીઓ બબે જિંદગી જીવતી હોય છે. સ્ત્રી આપણા દેશમાં પૂજાતી આવી છે. પરંતુ અમુક સમય, કાળ, અજ્ઞાન, લોભ, અહંકાર, દેખાદેખી, કુરિવાજો વગેરેના કારણે સ્ત્રી જાત ઉપર દમનના કોરડા વિંઝાયા છે. અને હજુ પણ ગરીબો, તવંગરો, અભણ કે સુશિક્ષિત લોકોમાં પણ ક્યારેક સ્ત્રી પજવણીના, આત્મહત્યાના કિસ્સાઓ બને છે ત્યારે સ્ત્રીઓ ખૂબ જ ભણી આગળ આવે, સ્વાવલંબી બને તે અત્યંત આવશ્યક છે.

.... હું કહીશ કે દીકરીઓને ભણાવો, સારા સંસ્કાર આપો. કારણ કે સમગ્ર સંસારના પાયમાં સ્ત્રી છે. બીજી વાત જવા દો. આપણા દેશમાં પુરાતનકાળથી સ્ત્રીનું સન્માન થતું જ આવ્યું છે. નહીં તો સીતા-રામ કેમ બોલાય ! પહેલાં સ્ત્રી (સીતા)નું નામ કે લેવાય છે ? રાધે-શ્યામ, લક્ષ્મીનારાયણ કેમ બોલાય છે ?

- વિનય શાહ

- (૧) વિનેશ અંતાણીનો જન્મ ..... શહેરમાં થયો હતો.
 (અ) દુર્ગાપુર (બ) ભુજ
 (ક) અંજાર (ડ) વડોદરા
- (૨) વિનેશ અંતાણીના માતાનું નામ ..... છે.
 (અ) બચુબહેન (બ) શાંતાબહેન
 (ક) જયાબહેન (ડ) રમાબહેન
- (૩) વિનેશ અંતાણીના પત્ની વ્યવસાયે ..... હતા.
 (અ) શિક્ષિકા (બ) ઉદ્ઘોષિકા
 (ક) બેન્ક મેનેજર (ડ) અધ્યાપિકા
- (૪) વિનેશ અંતાણીએ માધ્યમિક શિક્ષણ ..... માંથી લીધું.
 (અ) ભુજ (બ) કચ્છ
 (ક) નખત્રાણા (ડ) વડોદરા
- (૫) વિનેશ અંતાણીના પિતા વ્યવસાયે ..... હતા.
 (અ) કલાર્ક (બ) શિક્ષક
 (ક) વકીલ (ડ) ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ
- (૬) વિનેશ અંતાણીની હિન્દીમાં અનુવાદ કરેલ કૃતિ ..... છે.
 (અ) મૈલી ચદરિયા (બ) કોરાકાગઝ
 (ક) ઘરે બાહિરે (ડ) એક ચીંથરું સુખ
- (૭) નિકેત અને ચારુ એ ..... કૃતિનાં પાત્રો છે.
 (અ) પ્રિયજન (બ) ફાંસ
 (ક) પલાશવન (ડ) નિર્વશ
- (૮) ‘સરુનું વૃક્ષ’ ..... નું પ્રતીક બની રહે છે.
 (અ) નિકેત (બ) કુમાર
 (ક) દિવાકર (ડ) નીરવ
- (૯) “જે દરિયો સતત આપણી અંદર ઊછળે છે એ ક્યારેય દૂર નથી જતો.”
 નવલકથામાં આ વાક્ય ..... બોલે છે.
 (અ) દિવાકર (બ) નિકેત
 (ક) રેણુ (ડ) ઉમા

(૧૦) નિકેતની પુત્રીનું નામ ..... છે.

(અ) સંધ્યા

(બ) રેણુ

(ક) અમૃતા

(ડ) સંજ્ઞા

(૧૧) ‘પ્રિયજન’ નવલકથાની પ્રથમ આવૃત્તિ .....માં પ્રગટ થઈ.

(અ) જૂન - ૧૯૮૦

(બ) મે - ૧૯૮૧

(ક) જૂન - ૧૯૮૧

(ડ) મે - ૧૯૮૦

(૧૨) ‘પોતપોતાનો વરસાદ’ કૃતિનું સ્વરૂપ ..... છે.

(અ) નાટક

(બ) નવલકથા

(ક) ટૂંકીવાર્તા

(ડ) નિબંધ સંગ્રહ

(૧૩) ચારુના પિતા વ્યવસાયે ..... હતા.

(અ) પ્રોફેસર

(બ) વકીલ

(ક) કારકુન

(ડ) શિક્ષક

(૧૪) ‘અહીં કોઈ રહેતું નથી’ કૃતિનું સ્વરૂપ ..... છે.

(અ) નિબંધસંગ્રહ

(બ) વાર્તાસંગ્રહ

(ક) નવલકથા

(ડ) નાટક
